

Умар қизини ўлдирганми?

14:38 / 27.03.2017 4806

Бисмиллахир Роҳманир Роҳим!

Аллоҳга ҳамд, Пайғамбаримизга салавотлар бўлсин!

Ҳазрати Умар розияллоҳу анҳу ҳақларида гап кетганда қўпчилигимизнинг кўз ўнгида Исломнинг забардаст шахсияти гавдаланади. У зотнинг адолатлари тилларда достон! Ҳато бу сифат у зотнинг номлари билан бирлашиб кетган! Умар Одил!

Яна шуни яхши биламизки, Умар розияллоҳу анҳу Эрон императорлигини фатҳ қилдилар, мажусийларни таҳтдан ағдардилар, уларнинг шавкатини синдиридилар, бир неча асрлар мобайнида ёниб турган оловларини ўчиридилар. Балки шу сабаб, маҳаллийчилик, қавмиятчилик касалига мубтало бўлган шиалар Умар розияллоҳу анҳуни ёқтиришмас, балки шу сабаб у зот ҳақларида қўлларидан келганича туҳматларни қилишар, балки шу сабабли у зотни шаҳид қилган Абу Лўълӯъани яхши кўришар, ўша машъум кунни шунинг учун байрам қилишар, балки...

Яна шуни яхши биламиз деб ўйлаймизки, Умар розияллоҳу анҳу жоҳилият даврида ўз қизларини тириклайн кўмган эканлар!? Бу воқеани ўзлари айтиб берган эканлар?! Бу ҳодисани эшитмаган мусулмон бўлмаса керак. Шу билан бирга, афсуски, бу ҳодисанинг ҳақиқатга қанчалик алоқадор эканини эса озчилик мусулмонлар мушоҳада қиласи..

Шу воқеа ростдан ҳам бўлганмиди, буни ким ривоят қилган, хабарнинг ишончлилик мартабаси қай даражада?

Буни яхши биламизми?

Бирор марта бўлсин шу ҳақда ўйлаб кўрганмидик?

Ҳар эшитганимиз ҳодиса, ҳар қандай тарқаб кетган хабар рост бўлаверадими, бизнингча...

Аллоҳ таоло Ўзининг Мубин Каломида шундай марҳамат қиласи:

“6. Эй иймон келтирганлар! Агар фосиқ хабар келтирса, аниқлаб кўринглар, бир қавмга билмасдан мусибат етказиб қўйиб, қилганингизга

надомат чекувчи бўлманглар". (Хужурот сураси).

Бу ояти карима бизларни ҳар эшитган гапимизга кўр кўrona эргашиб кетавермасликка чақиради.

Бу ояти карима ҳар бир хабарнинг нақадар ишончли эканини текшириб кўришимизга ундаиди.

Бу ояти карима одатда хабарлар ишончли бўлмаслигига, қачон унинг ишончли эканини тасдиқлансанагина унга ишониш мумкинлигига далолат қиласди...

Бу ояти карима текширилмай тарқатиладиган хабарлар кимгadir мусибат етказиб қўйиши мумкинлигини билдиради...

Бу ояти карима хабарларни текширмай тарқатадиганларнинг охир оқибатда надоматга қолишлари билан огоҳлантиради...

Бу ояти карима...!!!

Бугунги кунимизда бошқа кўпгина таълимотларимиз унутилгани каби ушбу ояти кариманинг таълимоти ҳам эсимиздан чиқиб қолди...!!!

Бир қиз каламушга айланиб қолибди, десалар ишонаверадиган, бир ҳурматли инсонни суратда кўриб унга туҳмат ёғдираверадиган, хабар нақадар ишончли экани суриштириб ўтирмаидиган, ғийбат, бўхтон бўлса "семирадиган" аҳволга тушдик, афсуски шундай аҳволда қолдик!? Хабар тарқатаётганларнинг кимлигини суриштиришни ку, асти қўяверинг! Хабарларни тарқатаётганлар нақадар фосиқ бўлсаларда, дунёқарашига мос келиб қолса ўзининг фикрини қувватлаш учун бошқаларни бадном қилишдан ҳам тортинмай ўша фосиқларнинг гапини тарқатаверадиган разил аҳволга тушганлар қанча!?

Нимага шундай?!

Нима учун?!

Келинг азизлар ушбу ояти каримага бир амал қилиб, ушбу хабарни текшириб кўрайликчи!

Умар ибн Хаттоб розияллоҳу анҳунинг ўз қизларини тириклайнин кўмганлари хабари нечоғлик ҳақиқатга яқин? Бу хабар кўплаб воизлар, хатиблар томонидан оғзаки шаклда минбарлардан бир неча бор

айтилганки, ҳатто Ислом шариатидан деярли ҳечвақони билмайдиган оми кишилар ҳам Умарнинг ўз қизини тириклайнин кўмганини “билишади, гўё!”

Қиссанинг қисқача маъноси шундай:

“Умар розияллоҳу анҳудан ривоят қилинганмиш. У киши баъзи дўстлари билан ўтирган экан. Бирдан кулиб, ортидан йиғлабди. Шунда дўстлари бунинг сабабини сўрашибди. Умар эса шундай баён қилибди: “Биз жоҳилият даврида ажва (ҳурмо)дан илоҳ ясад олардик ва унга ибодат қиласардик. Кейин оч қолсак ўша “илоҳимиз”ни еб қўярдик! Шунга кулдим. Йиғлаганим эса, жоҳилият даврида бир қизим бор эди. Уни кўмиш учун чуқур қазидим. Қизим меҳрибонлик или соқолимга илашган тупроқларни силаб тушурди ва мен уни ўша чуқурга тириклайнин кўмдим. Буни қачон эсласам йиғлайман!”.

Бу ривоят биз билган “Саҳих” тўпламлари, “Сунан” китобларининг ҳеч қайси бирида келмаган. Ҳатто машҳур тарих ва сияр китобларида ҳам бу маълумот учрамайди. Хўш, ундаи бўлса ушбу ривоятни қаердан олдик!? Бу ривоятни Умар розияллоҳу анҳудан ким ривоят қилган? Буни тафтиш қилиб кўрганмизми?!

Агар хабарнинг манбасини яхшилаб излаб кўрсак асосан уни шиа рофизийларнинг китобларида учратамиз. Улар бу қиссани аниқ далилсиз, “Умардан ривоят қилинишича” шаклида келтиришади!

Шиаларнику аҳволлари маълум!

Бизчи, аслида бу каби ҳодисаларни событ санад орқали баён қилишимиз лозим эмасми?!. Абдуллоҳ ибн Муборак раҳматуллоҳи алайҳи шундай деган эди: “Санад диндандир. Агар санад бўлмаса ҳар ким хоҳлаганини гапираверади”!

Лекин ривоятнинг “Умардан ривоят қилинишича” деган мажҳул жумладан бошқа санади йўқ! Рофизий Неъматуллоҳ Жазоирийнинг “Ал Анвор ан Нўъмония” китобида ҳам ҳудди шундай мажҳул шаклда келтирилган! Рофизийлар эса барча муҳаддис аҳли илм уламолар наздида кazzоб ёлғончи ҳисобланишади. Қайси бир санадда рофизий бўлса ўша ривоят ишончли бўлмайди! Ибн Таймия раҳматуллоҳи алайҳи “Минҳажус Суннатин Набавийя”да (1/8) шундай дейди: “Ким Яҳё ибн Маъин, Бухорий, Абу Аҳмад ибн Адий, Дору Қутний, Иброҳим ибн Яъқуб Жузжоний Саъдий, Яъқуб ибн

Суфён Фасвий, Аҳмад ибн Солиҳ Ажлий, Уқайлий, Мұхаммад Мусилий, Ҳоким Найсабурий, Ҳофиз Абдулғаний ибн Саид Мисрий каби санад илмининг алломалари бўлмиш зотларнинг жарҳ ва таъдил китобларидағи ровийлар исмлари ва аҳволлариға инсоғ билан назар солса, бу алломалар наздида шиаларнинг бошқа барча тоифалардан кўра ҳам ёлғончироқ эканини кўради!”.

Имом Молик раҳматуллоҳи алайҳидан рофизийлар ҳақида сўралганида: “Уларни гапирманглар, улардан ривоят қилманглар. Чунки улар ёлғончилардир!” деган.

Имом Шофеъий шундай деган эди: “Рофизийлардан кўра ёлғон гувоҳлик берадиганроқ бирор кишини кўрмадим!”

Аъмаш шундай деди: “Қаерда бирор рофизийни кўрсам у албатта ёлғончи бўлиб чиқди!”

Язид ибн Хорун шундай деди: “Ҳар қандай бидъатчидан агар у даъватчи бўлмаса ҳадис ёзиб олардик. Фақат рофизийлардан ҳадис олмаганмиз. Чунки улар кazzобдирлар!”

Шарик ибн Абдуллоҳ шундай деди: “Илмни ҳар қандай йўлиққан кишингдан олавер. Фақат рофизийлардан олма! Чунки улар ҳадисларни тўқишиб, уни дин сифатида олаверишади!”

Абдуллоҳ ибн Муборак шундай деди: “Дин ҳадис аҳлиникидир, калом ва ҳийла раъи аҳлиникидир, ёлғон эса рофизийникидир!” (Ал Мунтақо мин Минҳажил Эътидол” 480 саҳифа)

Аллома Ибн Қайим шундай деди: “Рофиза Аллоҳнинг энг ёлғончи маҳлуқидир”. Ал Манор, 52 саҳифа.

Уламоларимиз рофизийларнинг кирдикорларини нафақат қуруқ сўзлар билан эмас, балки уларнинг ёлғончи эканликларини илмий баҳслар орқали ҳам исбот қилиб беришган! Батағсил маълумотлар учун Қози Абу Бакр ибн Арабийнинг машҳур “Ал Авосим минал Қавосим” асарига, Ибн Таймиянинг “Минҳожус Сунна Набавийя фи нақдзи каламиш шийати вал қадарийя” асарига, Ҳофиз Заҳабийнинг “Сияру Аъломин Нубало”, “Тарихул Ислам ва машоҳирул Аълом”, “Мезонул эътидол фи нақдир Рижол” каби асарларига, Ҳофиз Ибн Касирнинг “Ал Бидоя ван Нихоя”сига, Ҳофиз Ибн Ҳажар Асқалонийнинг “Фатҳул Борий”, “Лисонул Мезон”, “Таҳзибут Таҳзиб” ва “Ал Исоба фи маърифатис Саҳоба” каби асарларига мурожаат қилиб кўринг!

Уларда шиаларнинг ботил хабарларни қандай тарқатишлари батафсил баҳс қилинганди!

Хуллас, аҳвол шундай бўлгач асосан рофизийларнинг манбаларида келган мажхул ривоятга нима учун ишонишимиз керак!? Бундан бошқа яна бир қанча сабаблар борки, улардаги илмий мантиққа кўра Умар розияллоҳу анҳунинг ўз қизларини тириклайн кўмганлари собит эмаслиги ойдинлашади:

1. Ушбу ривоятнинг “Саҳиҳ” тўпламларимиз, “Сунан”ларимиз, машҳур сийрат ва тарих китобларимизда йўқлиги! Агар ҳодиса бугунги кунимизда омма ичига тарқани каби машҳур бўлганида эди, Аҳли Суннанинг манбаларида унга алоҳида ўрин ажратилган бўларди.
2. Қиссанинг асосий манбаси айрим шиа рофизийлар манбаларида учраши. Рофизийларнинг Ҳазрати Умар розияллоҳу анҳуга бўлган адватларини, ўзларининг эса тўқима хабарларни тарқатиш борасида машҳур эканликлари бу қиссанинг ҳам ишончли эмаслигига ишора қиласиди!
3. Доктор Абдулсалом ибн Мұхсин Оли Ийсо ушбу қисса борасида шундай дейди: “Мен бу қиссанинг Умар розияллоҳу анҳудан ким ривоят қилганини ўзим билган манбалардан топа олмадим. Устоз Аббос Маҳмуд Аққод ўзининг “Абқарияту Умар” номли китобида қиссани зикр қилиб, унинг тўғри эканини шубҳа остига олган. Аслида қизларни кўмиш араб қабилалари орасида ўта машҳур ҳодиса бўлмаган, балки буни айримлар қабилалар қилган холос! Хусусан Умар розияллоҳу анҳунинг қавми бўлмиш Бани Адий қавмида, шу билан бирга Умарнинг ўз оиласида ҳам бу одат жорий бўлмагани маълум ва машҳур. Умарнинг жоҳилиятдаги хотини Зайнаб бинти Мазъун эди. У Усмон ибн Мазъуннинг синглиси бўлган. Ундан уч фарзанд кўрган, улардан бири Ҳафса эди. Шу сабабли Умар розияллоҳу анҳуни Абу Ҳафса куняси билан ҳам чақириларди. Ҳафса рисолат келишидан беш йил олдин дунёга келган.

Бир қизини кўмган одам, нима сабабдан иккинчисини кўммаган?! Шу билан бирга Умарнинг Фотима исмли синглиси ҳам бўлган. Уни ҳам кўмишмаган! Умарнинг биродарлари, оила аъзолари, амма холаларидан ҳеч ким унинг бир қизини кўмгани ҳақида ҳеч қандай маълумот айтишмаган!”

4. Қиссанинг ботил эканига Нўймон ибн Башир розияллоҳу анҳу ривоят қилган ҳадис ҳам ишора қиласиди. Нўймон ибн Башир розияллоҳу анҳу шундай дейди: “Умар ибн Хаттобдан Аллоҳ таолонинг:

“8. Ва вақтики, тириклай күмилган қиздан сўралса.

9. У нима гуноҳ учун ўлдирилган?” ояти ҳақида сўралганида унинг шундай деяётганини эшитдим: “Қайс ибн Осим Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламнинг олдилариға келиб: “Жоҳилиятда саккизта қизимни кўмганман”, деди. У зот: “Ҳар бири номидан биттадан қул озод қил!” дедилар.

“Мен туюбоқарман”, деди. Шунда у зот: “Агар хоҳласанг уларнинг ҳар бири номидан битта будна тую сўй!” дедилар”. (Абдурраззоқ ўз тафсирида, Табароний “Мўъжамул Кабир”да ривоят қилган. Табарий ва Баззорлар ҳам ривоят қилишган. Албоний “Силсилатус Саҳиҳа”да бу ҳадисни саҳиҳ деган.)

Ушбу ҳадис ровийси Умар ибн Хаттоб розияллоҳу анхунинг ўзиdir. Ҳадисда жоҳилиятда қизини кўмганларнинг каффорати зикр қилинмоқда. Нима учун Умар розияллоҳу анху мавзунинг мақоми келганида ўзининг иши ҳақида индамаган?! Қайс ибн Осимнинг қилган ишини айтар экан ўзи ҳақида гапирмагани, у зот розияллоҳу анхунинг ўз қизини кўммаганига далолат қиласи! Чунки бундай мақомларда ровий ўзининг бошидан ўтган ҳодисани одатда зикр қиласи!

Уламоларимиз асли йўқ хабарларнинг тўғри бўлиш эҳтимолини ҳам кўздан қочиришмаган. Мабодо бу қисса собит бўлса, ҳаргиз Умар розияллоҳу анхуга нисбатан таъна бўла олмайди. Чунки Исломни қабул қилиш билан кишининг олдинги гуноҳлари кечирилади. Шундай экан Умар розияллоҳу анху ўтмишини эслашдан тортинмаслиги, ўрни келганида ривоят ортидан ўзининг бошидан кечган воқеани ҳам айтиши керак эди. Айтмади, чунки бу ҳодиса бўлмаган эди!...

Хулоса қилиб айтганимизда, Умар ибн Хаттоб розияллоҳу анху Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламнинг энг маҳбуб икки саҳобаларининг бири, рошид халифаларнинг иккинчиси, ҳидоят топган тўрт пешволарнинг сирасидаги зот! Ислом тарихида Умар Одилнинг ўрни буюк, унинг фазилати бекиёс, шу билан бирга рофизийлар у зотга ниватан буюк адватдалар! Вафот этган кунларини байрам қилишади, қотил мажусий Абу Лўйлўъани авлиё билишиб, қабрини зиёрат қилишади! Шундай экан рофизийларнинг Умар ибн Хаттоб розияллоҳу анху борасида келтирган хабарлари ишончли бўлиши амри маҳол! Шундай экан, ҳар бир воиз, хатиб, имомларимиз учун бу каби ҳодисаларни зикр қилишда эътиборли бўлиш вожибdir. Кишиларга айтишдан олдин хабарнинг нақадар ишончли

эканини текшириш, ботил, мавзу хабарларни айтмаслик, заиф хабарлар бўлса уни билдириб қўйиш лозим бўлади! Зеро Ҳақ таоло Ўзининг Мубин Каломида:

6. Эй иймон келтирганлар! Агар фосиқ хабар келтирса, аниқлаб кўринглар, бир қавмга билмасдан мусибат етказиб қўйиб, қилганингизга надомат чекувчи бўлманглар. (Хужурот сураси).

Аллоҳнинг маҳбуб Пайғамбарига салоту саломлар бўлсин!

Аброр Мухтор Алий

1436.1.10

2014.11.4